

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Środy, kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmont) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye sa wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Holandya. — Szwajcarya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Grecya. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

Lwów, 10. sierpnia. Otrzymaliśmy następującą odezwę:
„Miasto Frankenstein (na Szląsku pruskim) i przyległa wieś Zadel zniszczył okropny pożar na dniu 24. kwietnia.

Ogień wszczęty w domu przytykającym do murów miasta, a podniecany gwałtownym wiatrem północno-zachodnim, ogarnął z szybkością błyskawicy całe miasto i wieś znachodząc obfity łup w drewnianych, wysuszonych dachach i w zapasach zebranego zboża.

Wszelki ratunek był daremny. W kilku godzinach zgorzał rynek i ulice stały się niedostępnymi. Mieszkańce wsi Zadel, pospieszyszy na pomoc miastu, zastali własne mieszkania w płomieniach.

Wkrótce nieszło już o majątek, lecz o ocalenie samego życia. Ludzi palili się po ulicach; w jednym mocniej zbudowanym domu, który uważano mylnie za bezpieczne schronienie, znalazło śmierć 17 ludzi, a 30 innych wyratowano tylko z największym natężeniem.

Ratusz z swoją piękną wysoką wieżą jest zniszczony. Szkoda jest niezmierna. W mieście spaliło się 800 budynków, we wsi Zadel 62 osad. Z ruchomego majątku mało co tylko zdołano uratować. Ogólna wartość spalonych budynków i rzeczy przechodzi sumę jednego miliona; przeszło 4000 osób zostało bez przytulku.

Znaczna i obfita jest pomoc, jaka ze wszech stron nas dochodzi. Ale równie wielkie są potrzeby koniecznego ratunku. Przeszło 700 osobom potrzeba za pomocą kosztownych budowli zgotować tymczasowe schronienie; przeszło 1000 potrzebuje codziennego pożywienia, rzemieślnikom potrzeba dostarczyć potrzebnych narzędzi, a prawie wszystkich pogorzalców zaopatrzyć w konieczną odzież i bieliznę.

Gdzież przy tych wydatkach, wywołanych koniecznością chwili, szukać pózniej środków, tak niezbędnie potrzebnych na odnowienie gospodarstwa i odbudowanie zniszczonych pomieszczeń?

Graniczymy z państwami Cesarstwa austriackiego. Nasi sąsiedzi widzieli z pogranicznych gór nasze nieszczęście i uzczyli nam już przyjaźnej pomocy.

Ale bez wątpienia znajdzie się w pięknej, wielkiej Austryi niejedno jeszcze serce, co uderzy współczuciem dla nas i nieuchyli się od udzielenia pomocy dotkniętym tak srogą klęską mieszkańcom sąsiedniego kraju. Do tych serc szlachetnych udajemy się, przejęci okropnością naszego położenia, z uprzejmą i usilną prośbą, ażeby nieodmawiały zyczliwego wsparcia pogrążonym w nieszczęściu sąsiadom.“

Frankenstein, 16. czerwca 1858.

Komitet wsparcia dla pogorzalców w Frankenstein i Zadel.

(Instrucya wojsk związkowych. — Rozporządzenia względem nauczycieli elementarnych.)

Wiedeń, 9. sierpnia. Na mocy uchwały związkowej z d. 24. czerwca 1841 ma sześciu generałów austriackich utrzymywać zawsze inspekcye nad armią związkową. Ostatnim razem przeglądał wodzowie austriaccy kontyngenta Prus, Bawaryi, Wirtembergu, Saxonii, elektorstwa heskiego i jedną część dywizyi pieszej rezerwy. W tym roku zaś mają przejrzeć te oddziały wojenne, które stały dotychczas pod inspekcją pruskich pełnomocników wojennych. Mianowani są do tego z ramienia Najjaśniejszego Pana: fmp. J. M. Arcyksiążę Leopold dla 5, 6 i 7 korpusu armii w Prusiech; fmp. Arcyksiążę Karol Ferdynand dla 10 korpusu, 1 dywizyi w Hanowerze; generał-jazdy J. M. książę wirtemberski dla 8 korpusu, 2 dywizyi w Wielkiem księstwie Badeńskiem; fmp. Stefan baron Wernhart dla 10 korpusu 2 dywizyi w Holsztynie i Lauenburgu, obudwu księstwach meklenburskich, w Oldenburgu, Hamburgu, Lubece, Bremie; fmp. hr. Thun Hohestein dla 9 korpusu, 2 dywizyi w elektorstwie heskim, księstwach Nassau i Luxemburg; a jm. hr. Folliot Crenneville komendant twierdzy związkowej w Moguncyi dla jednej

części dywizyi pieszej rezerwy, utworzonej z kontyngentów saskiego, anhaltskiego, schwarzburzkiego, Reusskiego itd.

— Wysokie ministeryum wyznań i publicznego oświecenia wydało następujące rozporządzenie do wszystkich c. k. namiestnictw i rządów krajowych:

Z rozmaitych krajów koronnych zachodziły ponowne zażoby tak od rządów krajowych jakoteż od duchownych władz szkolnych, że liczne zawczesne zaślubiny niższych nauczycieli a mianowicie zatrudnionych tylko tymczasowo prowizorów czyli pomocników przy szkołach elementarnych, szkodliwe pociągają za sobą następności. C. k. namiestnictwa i rządy krajowe otrzymają zatem upoważnienie, jeśli po zniesieniu się z ordynaryatami okaże się rzeczywiście potrzeba zapobiedz złemu, wydać rozporządzenie, że nauczyciele niżsi wchodząc w związki małżeńskie wtedy tylko mogą pozostać na swych posadach, jeśli przed ożenieniem zasiągnęli potrzebnego przyzwolenia władzy szkolnej. Przyzwolenie takie należy udzielać takim tylko nauczycielom niższym, którzy w służbie szkolnej o tyle się odszczęólnili, że można przypuścić z pewnością, iż przy dalszem dobrem przykładaniu się otrzymają posady rzeczywistych nauczycieli, i którzy nadto mogą wykazać się dostatecznie co do stanu i moralnego charakteru posługiwanej osoby, przedkładając zarazem dowody, że bądź sami posiadają dostateczne środki utrzymania rodziny, bądź nabędą je z zamierzonym ożenieniem. Nauczycieli niższych, zaślubionych bez podobnego przyzwolenia, należy niezwłocznie usunąć od służby. Takich zaś ze stanu nauczycielskiego, co pożeniili się będąc nauczycielami prywatnymi lub nauczycielami przy zakładach prywatnych, a ubiegają się następnie o miejsca niższych nauczycieli lub tymczasowych pomocników przy szkołach elementarnych, należy przyjmować z należytą przeczornością, przestrzegając pilnie powyższych przepisów. Czy udzielanie przereczonych konsensów ma przypaść okręgowym nadzorcom szkół czy też ma wychodzić od dyecyjalnego nadzoru szkolnego, lub c. k. rządów krajowych, rozstrzygną c. k. namiestnictwa po zniesieniu się z ordynaryatami i obwieszą odnośną uchwałę w zwyczajnej drodze.“

— Jego Ces. kr. Apostolska Mość raczył najwyższem pismem własnoręcznem z 26 lipca r. b. mianować najłaskawiej komendanta szóstego korpusu armii, fml. Fryderyka księcia Liechtenstein gubernatorem i komenderującym generałem w Wielkiem księstwie Siedmiogrodzie, nadając mu równocześnie z opuszczeniem taxy godności c. k. tajnego radey.

Ameryka.

(Wychodźstwo nad rzekę Frazer. — Walka z Indianami.)

Nowy-York. Według najnowszych wiadomości z nad rzeki „Frazer“ bezwątpliwie nowa Kalifornia świata się okazuje, bo porzeczce tej strony jest pod względem pokładów złota jeszcze bogatsze niż sama Kalifornia. Te odkrycia wywołały w Kalifornii nadzwyczajny ruch, a niedawno uspiona gorączka złota, odżyła z dawną dziką gwałtownością. Wszystko teraz do nowego Eldoradu pospiesza z San Francisco i z całego państwa masa ludu uchodzi. Dotychczas już z 12,000 ludzi tam się udalo a dziennik z „San Francisco“ głosi, że wkrótce ta ilość się podwoi. — Władze angielskie, z przychodniami są w najlepszej zgodzie. Środki policyjne i bezpieczeństwa zostaną te same co w Australii użyte i spodziewać się należy, że jak wszędzie gdzie Anglii pawilon powiewa, i w Nowej Kaledonii wkrótce prawny porządek się ustali. Dawniejsza wiadomość, jakoby każdy przychodzeń za paszportem bawić miał, jest mylną. Zkądby goście co lato przepędzali w Kalifornii brać mieli paszporta? Jest to nieporozumienie, a tyle w tem prawdy, że żadnemu paropływowi do ładu przybić nie wolno jeżeli podatku nie opłaci, chyba że ma prawo przywozić pasażerów. — Pulkownik Steptoe doniósł urzędownie do ministeryum wojny, że go Indianie d. 17. maja, 85 mil na północ od rzeki Snake napadli i sam ze 152 ludźmi swoimi pobity, uchodzić musiał. Walka trwała od 7 rano do zachodu słońca. Ustąpić musiał, bo wojsku amunicyi brakło.

Hiszpania.

(Zapowiadają rozwiązanie Kortezów. — Saragosa twierdzą pierwszej klasy. — Kolei żelazne. — Spisek odkryty.)

Madryt, 2. sierpnia. Rozwiązanie Kortezów zdaje się już być niewątpliwym, jak tego można było spodziewać się po gorliwej rewizyi list wyborczych. Spór z Anglią wywołany oświadczeniem Lorda Malmesbury jest już załatwiony.

— Saragosa ogłoszona została twierdzą pierwszej klasy, i wkrótce rozpoczną się roboty fortyfikacyjne.

— Nad kolej żelazna z Aranjezu do Kuenzy pracują bardzo gorliwie. Kolej z Sewili do Kordowy będzie wkrótce otworzona, a na linii z Madrytu do Saragosi jest już gotowa cała przestrzeń do Gwadalajary. Także kolej z Kadyxu do Irez postąpiła już znacznie.

— Dziennik *Novedades* donosi, że w Cieza, prowincyi Murcia, odkryto spiszek rozszerzony także na Alicante, Walencję, Andaluzję i Katalonię.

Anglia.

(Założenie drutu podmorskiego na Atlantyku. — Rozpoznanie cła na Elbie. — Doniesienia z Przylądka.)

Londyn, 6. sierpnia. Względem położenia atlantyckiego drutu telegraficznego przytacza *Times* następujące szczegóły: Valentina, 5go sierpnia. Okręt „Agamemnon“ zawinął tu szczęśliwie z drutem telegraficznym, którego koniec zamierzamy umocować na lądzie. — Okręt „Niagara“ znajduje się w zatoce Triniti, w Neufundland. Sygnały między obydwojema okrętami są pomyślne. Na miejscu umówionem zetknęliśmy się w nocy dnia 28go, a nazajutrz przedsięwzięto zanitowanie obu końców drutu na pokładzie okrętu „Agamemnon.“ W południe dnia 30go odplynęły obydwa okręta na 265 mil morskich od siebie; dnia 31go na 540; dnia 1go sierpnia na 884; dnia 2go na 1256; dnia 4go na 1854; podczas spuszczenia kotwicy dnia 6go w zatoce Doulus wynosiła przestrzeń ta 2022. Z wyjątkiem dnia wczorajszego mieliśmy ciągle pogodę pomyślną.

— Komitet *izby niższej*, który mianowano na to, by zajął się rozpoznaniem sprawy co do pierwotnego uprawienia Hanoweru względem poboru cła rzeczowego na Elbie i jak dalece cło to wychodzi na szkodę handlowi królestw zjednoczonych, tudzież jakiego skutku spodziewaćby się należało, gdyby wypowiedziano traktat, którym zgodzono się na opłatę cła rzeczowego, do pewnego czasu — wziął pod rozwagę wytknięte sobie punkta, i uchwalił następujące rezolucye:

Ze pierwotne prawo Hanoweru do poboru cła stadlerskiego polega na traktacie z Danią zawartym roku 1719 i na traktacie ze Szwecją z tegoż także roku, według którego wszelkie te prawa, jakie krajom rzeczonym przysłużyćby mogły, przeszły na księcia elektora hanowerskiego.

Ze cło rzeczne przynosi szkodę handlowi i żegludze królestw zjednoczonych.

Ze opłata rzeczona przynosi szkodę szczególnie tej części wyrobów i handlowi, który na obcych targach musi wytrzymać konkurencyę z takimi samymi artykułami handlowymi wolnymi od opłaty, tudzież, że cierpi na tem bardzo wiele handel węglem, a przedewszystkiem wywóz węgla posłedniejszych.

Ze towary, własność hamburskich domów handlowych, i ładowane na krętach hamburskich, wolne są od opłaty cła rzeczowego, a zatem okręta angielskie wytrzymywać muszą niesłuszną konkurencyę.

Ze cło rzeczne na Elbie różni się od cła na Zundzie, gdyż opłata na Zundzie pobierana była nietylko od artykułów wywozowych, lecz także i od takich, jakie przywożono do królestw zjednoczonych na użytek powszechny; cło rzeczne tak zwane stadlerskie pobierano przeciwnie tylko od artykułów wywozowych, a nie od artykułów przywozowych do królestw zjednoczonych.

Ze okazało się, jako Hanower niczem nie odwzajemnił się za opłatę, jaką od handlu wielkiej Brytanii pobierał.

Ze na wypadek, gdyby wypowiedziano traktat z roku 1844, według którego królestwo zjednoczone obowiązane jest do przyzwolenia na opłatę cła rzeczowego na Elbie czyli stadlerskiego, tedy handel kraja tego nie poniósłby szkody znacznej i nie doznałby żadnych innych przykrości.

Ze przeto należałoby wypowiedzieć traktat zawarty z Hanowerem roku 1844, i więcej go nie odnawiać.

— Z Przylądka sięgają wiadomości od 20go czerwca do 4go lipca. Parlament upoważnił władzę wykonawczą, w odnodze Tafel wybudować groble portową, a w niektórych portach będą wzniesione latarnie morskie. Policya na granicy została bardzo powiększona. Francuski konsul prosił gubernatora, ażeby się wstawił za francuskimi misyonarzami, których schwytały mieszkańcy republiki Boerów. Na 15. lipca wyznaczono prorogacyę. W Port Elisabeth wyrządził pożar szkodę na 80.000 funt. szt. — Co do Kafrow panuje na granicy zupełna spokojuść i spodziewają się, że nastąpi zgodzenie po dobremu między prezydentem republiki a Basuto-naczelnikiem Moshesh, między którymi sir Georg pomyślnie pośredniczy. Z drugiej strony słyhać, że Kafrowie, których niedawno koloniści przyjęli w służbę, rozchodzą się powoli.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Cherbourg. — Znaczenie uroczystości cherbourgskich. — Nowy okręt. — Adres konsystorza protestanckiego do biskupa w Upsali.)

Paryż, 6go sierpnia. Zapowiedziane na jutro dalsze posiedzenie konferencyi odłożono, jak słyhać, na przyszły poniedziałek.

Z Cherbourg nadeszła dziś następująca depesza, datowana o 2 godzinie z południa:

„W ciągu uczty wyprawionej wczoraj wieczór na okręcie „Bretagne“ wniósł Cesarz następujący toast: „Piję zdrowie Królowy angielskiej, księcia Jej małżonka i rodziny królewskiej. Wychylając ten toast w Ich obecności na pokładzie francuskiego okrętu admirałskiego w zatoce Cherbourg, rad jestem, że mogę wynurzyć

uczucia, jakie żywimy dla nich. Zaprawdę, wypadki te mówią same za siebie i dowodzą, że nieprzyjazne namiętności, wywołane kilkakrotnem nieszczęsem nieporozumieniem, nie zdołały ostudzić ani przyjaźni łączącej obie korony, ani też zyczenia obudwu ludów względem zachowania pokoju. I przeto mam nie zachwianą nadzieję, że jeżeliby chciało rozbudzić na nowo zawiść i namiętności innej epoki, rozbiłyby się one tak samo o zdrowy rozsądek ludów, jak się łamią fale na tej tamie, która w tej chwili ochrania floty obudwu państw od balwanów morskich.“ — Książę Albert odpowiedział w te słowa: „Sire, Królowa radaby wynurzyć Waszej Ces. Mości, jak wielce wzrusza ją nowy dowód przyjaźni, jaki podałeś Jej Wasza Ces. Mość tym toastem i w wyrazach, które pozostaną Jej drogim na zawsze. Wasza Ces. Mość znałes przyjazne uczucia, jakie żywiła Królowa dla Ciebie i Cesarzowej, i nie potrzebuje przypominać tego. Również wiadomo Waszej Ces. Mości, że zgoda między obydwojema państwami naszymi jest przedmiotem zyczenia zarówno Jej jak i Waszej Ces. Mości. Królowa czuje się przeto w dwójnasób szczęśliwą, że ma sposobność swoją obecnością tu i w tej chwili połączyć się z Tobą, Najjaśniejszy Panie, w usiłowaniu, by wzięły przyjaźni między obydwojema narodami ile możności jak najmocniej spoić. Ta przyjaźń jest podstawą wzajemnej pomyślności, a niebo nie odmówi jej swego błogosławieństwa. Królowa wnosi zdrowie Cesarza i Cesarzowej.“

Inna depesza z Cherbourg z dnia dzisiejszego donosi: „Na uczcie cesarskiej na okręcie „Bretagne“ znajdowali się oprócz Ich Mości Cesarstwa, Królowej angielskiej i rodziny królewskiej, sir John Packington, pierwszy lord admirałicyi, lord Malmesbury, minister spraw zagranicznych, marszałek Vaillant, admirał Hamelin, książę Malachowy, hrabia Walewski, pan Rouher, marszałek Baraguay d'Hilliers i komenderujący kapitanowie angielskiej i francuskiej floty. Po uczcie odprowadzał Cesarz Królowę łodzią cesarską, a dziś zrana oddali Ich Moście Cesarstwo pożegnawczą wizytę Królowej. Cesarz przedsięwzięł natychmiast przegląd francuskiej eskadry i będzie rozdawał nagrody. Wczoraj wieczorem przedstawiało oświetlenie okrętów w zatoce przepyszny widok. Ich Mość Cesarstwo i Królowę przyjmowano wszędzie z uniesieniem. Niezliczona masa Anglików znajduje się w Cherbourg i najmniej 600 okrętów stoi w zatoce.“

— Dziennik *Pays* z dnia dzisiejszego wystawia znaczenie uroczystości obchodowych w Cherbourg. Między innemi przychodzą na zakończenie te słowa: „Uroczystości w Cherbourg należą więc w każdym względzie do ważnych zdarzeń politycznych, i słusznie możnaby powtórzyć wyrazy wydanej dziś zrana broszury: „Cherbourg c'est la paix!“

Cesarz wydał rozkaz, by w pamięć uroczystości w Cherbourg wybudowano okręt liniowy, który ma nosić nazwę „Cherbourg.“

— P. Grammont, poseł francuski w Rzymie, otrzymał urlop, i przybędzie do Paryża zaraz za powrotem generała Goyona do Rzymu.

— P. Palestrino, szef policji bezpieczeństwa, zjechał także do Cherbourg.

— Konsystorz wyznania augsburgskiego w Paryżu oświadczył się za przesłaniem adresu do arcybiskupa w Upsali, tudzież do biskupów i pastorów kościoła szwedzkiego, w którym wyrażono ubolewanie nad prześladowaniem religijnem czasy ostatniemi.

— *Punch* dzisiejszy zagrabiono, a p. Edmond About, współpracownik *Monitora*, i któregoż listy z Rzymu do tegoż dziennika sprawiły tak niemile wrażenie, otrzymał rozkaz, by do Turcyi powrócił.

Holandya.

(Dostojni goście rosyjscy. — Oficerowie niemieccy.)

Haga, 6go sierpnia. Jenerała Murawiewa, zdobywcę Karsu, który obecnie zwiedza nasz kraj, przyjmowali członkowie rodziny królewskiej z wielkiem odszczególnieniem. Namiestnik królestwa Polskiego, książę Gorczaków, opuszcza Holandya 10. b. m.

— Oficerowie niemieccy, którym zgromadzenie związkowe poruczyło inspekcję naszego kontyngensu związkowego, lustrowali wczoraj 5ty pułk dragonii w Deventer a dziś byli z wizytą u ministra wojny i jenerał-majora Dugeker.

Szwajcarya.

Po odroczeniu zgromadzenia stanów, rada związkowa nie dozwoliła komisarzom federacyjnym oddalać się, pókad Genewa nie dopełni wezwania rządu względem zbiegów politycznych.

Włochy.

(Nowe zajścia z księciem Monaco. — Ulaskawienia w Neapolu.)

Z **Monako** donoszą o nowym wypadku dnia 30. lipca. Chcąc korzystać z przyładka Martin należącego do Roccabruna, zawiązało się osobne stowarzyszenie. Przeciw temu zaprotestował administrator dóbr księcia Monaco utrzymując, że przyładek ten stanowi część posiadłości prywatnych księcia. Upowniają, że sprawa ta wytoczy się w drodze dyplomatycznej przeciw Sardynii, która od lat już 10ciu trzyma prywatne dobra książęce pod sekwestrem.

— Korespondent gaz. wied. pisze z **Neapolu**, 30go lipca. Ukończenie procesu przed trybunałem sądowym w Salerno uważają powszechnie za dowód umiarkowania i wspaniałomyślności rządu królewskiego, chociaż nie brak i na oszczercach, którzy radziby

siac niezgodę i nienawiść. Lecz opinii publicznej nie zdołają już obalamucić. Zaraz po zapadłym wyroku śmierci na siedmiu obwiniętych nastąpiło i ułaskawienie królewskie, a czego każdy się spodziewał, komu już wiadomo, jak niechętnie rząd nasz przyzwala na wykonanie wyroków śmierci. Jakoż świadczy o tem najlepiej statystyka obojga królestw Sycylii, że z całych Włoch przydarza się najmniej kar takich w królestwie Neapolu. Dlatego też zamiast stawić obwiniętych przed sądem wojennym oddano ich pod sąd cywilny, by obwiniętych można ułaskawić.

Rzeczony akt królewski jest powtórzeniem łaski królewskiej, w wydaniu zagrabionego okrętu „Cagliari“ i uwolnieniem jego załogi, a ci, co wysłaniem powstańców sardyjskich zamierzali rząd nasz zakłócić, nietylko że nie dopięli swego zamiaru, lecz nadto okryli się wstydem. Mogą się teraz przekonać, że mimo zachęty i poparcia z zagranicy, nie można tak łatwo zaburzyć pokoju w Neapolu. — Rząd tutejszy wolny teraz od wszelkiej troski w tym względzie, może snadnie przystąpić do reform ulepszeń, jakie uważa za najstosowniejsze dla dobra mieszkańców.

Niemce.

(Wiadomości bieżące. — Inspekcya kontyngensów.)

Poczyniono już wszelkie przez rząd angielski przygotowania, ażeby między Poczdamem i Londynem utrzymywać osobne komunikacye pospieszne podczas obecności Królowej Wiktorji w Poczdamie.

Frankfurt, 6. sierpnia. Na wczorajszym posiedzeniu zgromadzenia związkowego wymieniły Prusy tych generałów, którym poruczono inspekcję kontyngensów związkowych. Według tego więc lustrować będzie Jego królewicz. Mości generał fzm. książę Karol kontyngens austriacki — generał-porucznik książę Hohenzollern bawarski — generał-porucznik Willisen królewsko-saski — generał-porucznik Herrmann królewsko-wirtemberski — generał-porucznik Reitzenstein wielkoksiążęcy-haski — generał-porucznik Schlegell kontyngens turyński. — Stojącemu tu załoga ces. austriackiemu oddziałowi dragonów pozwolono brać udział w przyszłych manewrach w Moguncyi.

Rosya.

(Doniesienia z Kaukazu.)

Petersburg, 30. lipca. Wiadomości z nadlesgijskiej linii i kaspjskich nadbrzeżnych okręgów sięgają do połowy czerwca. Jak widać, powiada *Korespondent Hamburski*, ludy górskie jeszcze nie przestały w większych i mniejszych oddziałach się skupiać, by sąsiednie wioski rabować i z zdobyczą uchodzić. Powściąga ich tylko czujność straży granicznej, która na pierwszy odgłos występując, zmusza rażonych do ucieczki. Nie należy jednak tym utarczkom przypisywać znaczenia politycznego, gdyż prócz rabunków pojedynczych o nic im nie chodzi.

Grecoya.

(Wyposażenie wdów i sierot po wodzach w wojnie niepodległości. — Ulgi w taryfie. — Reformy w sądownictwie. — Wiadomości bieżące.)

Ateny, 30. lipca. Od dawna żaden akt rządu nie był tak szczerze i z taką radością powitany, jak uchwalone wyposażenie wdów i sierot po zgastych wodzach w greckiej wojnie niepodległości. Mianowano w tym zamiarze komisję z dziesięciu członków, a dostateczną rekojmnią ich popularności są imiona: Mauromichalis, Kolokotroni, Kalchi Petro i t. d. Komisya ta upoważniona jest ze skarbu dóbr państwa wydzielić dobra na pozostałe sieroty i wdowy w miarę zasług, jakie położyli ich ojcowie i małżonkowie. Prace komisji mają się rozpocząć w ciągu przyszłego miesiąca, a najdalej we dwa miesiące zostaną ukończone. Imiona tych, których przy rozdziale dóbr państwa należy uwzględnić, wymieniono już w roku 1836, liczba ich wynosi według ówczesnego projektu 140. Niemniej dobre wrażenie sprawiło uchwaloneniżenie stopy procentowej narodowego banku greckiego, z którym ma być połączony, jak słychać, także ściślejszy nadzór tego instytutu.

Azeby ułatwić wywóz rozyków korynekich, zredukowano cło wywozowe i daninę od tego produktu na minimum 20 dr. od 1000 zł i tym sposobem uczynił rząd wszystko, co tylko mógł na korzyść właścicieli.

— Przy budowaniu gościńca z Amfissy (Salona) do Itcy odkryto miejscy mur starodawnej Amfissy, przysłano także do tutejszego gabinetu około 30 mniej więcej ważnych monet, które podczas tamtejszych robót znaleziono.

W sądownictwie zaszły wielkie zmiany, i widać oczywiście zamiar przywrócić tej ważnej gałęzi słaży dawną świetność. Między tymi, których uznano posunąć na wyższy stopień, wymieniamy pana Chiappe, dotychczasowego prezydenta sądu pierwszej instancyi, teraz członka sądu apelacyjnego; jest to jedyny katolik, który wyższą posadę piastuje. Grecya liczy 70.000 katolików. Na wniosek komitetu medycyny zaostrzono temi dniami środki sanitarności przeciw proweniencyom z portów tureckich, gdyż doniesienia z państw berberyjskich są niepomyślne.

Turecki poseł Halil Bej zachorował niebezpiecznie, i obawiają się mocno o niego. Stan jego zdrowia obchodzi bardzo naszą publiczność.

Rząd upomina się u Turcyi wynagrodzenia za szkody, jakie ponieśli poddani greccy podczas rozruchów w Dzeddzie.

Turcoya.

(Formacya nowych pulków. — Doniesienia z Kaney. — Odwołanie wojsk nieregularnych z Hercegowiny. — Rozruchy w Gaziu. — Usposobienie ludności tureckiej po wyspach.)

Journal de Constantinople z 31. lipca zaprzecza wiadomościom w dziennikach paryskich, jakoby Turcoya uzbroiła 100.000 wojska, i że pętnomocnicy żądali wyjaśnienia. Nowy pobór wojska nie wynosi 6000 ludzi, i formować mają 2 pulki.

Podług wiadomości z d. 27. lipca przybył do Kaney policyi minister Mechmet Emi-Basza w 800 ludzi regularnego wojska. Admirał Achmet Basza wrócił do Konstancynopola. Mimo powtórnego zabójstwa, którego się jeden Greczyn dopuścił na Turku, panuje pokój. Chrześcianie wracają do osad, Turcy opuszczają miasta, gdzie się chronili. Nowy gubernator Sami-Basza wydał proklamacyę, obwieszając rajom pozwolenie zatrzymania broni, że podatki nie będą podniesione, i że przepisy co do wyznania w duchu hathumayum przeprowadzone będą. *Jour. de Const.* zapowiada blizkie przybycie lorda Stratforda do Konstancynopola, i że w pałacu ambasady brytańskiej zamieszka.

Stojące w Hercegowinie nieregularne wojsko będzie częścią do regularnego wcielone, częścią do domu odesłane.

Przesilenie finansowe nie ustaje, a wartość pieniędzy papierowych spada niesłychanie.

Rozruchy w Gazi opisuje bliżej *Triest. Ztg.* Dnia 12. lipca za przybyciem kuryera z Suez, gdy nadeszła wiadomość o wypadkach w Dzeddzie, uradowali się tamtejsi Muzulmanie, i zgromadziwszy się w znacznej liczbie, udali się do pomieszkania Kadego i Mufty, umawiając się względem uderzenia na chrześcian. I w samej rzeczy w chwili, gdy chrześcianie byli w kościele w pobliżu meczetu, uderzyli Turcy w około 300 ludzi na kościół, wyważyli bramę, zniewazyli biskupa, a potem ruszywszy na dziedzińce Franków, wlamali się do wielu domów, i wśród okrzyków „Allah Akbar“ wyrządzili wielkie spustoszenia. Tureckie niewiasty biegając pomiędzy nimi podzegały ich krzykiem i śpiewem jeszcze bardziej na chrześcian. Turecki urzędnik z Rumelji, który zamieszkuje wiejski dom w Gazi, pospieszył z swym orszakiem w ochronę napadniętym, którzy się dzielnie bronili, i powiodło się mu przytłumić rozruch. Już posłano raport gubernatorowi Jerozolimy, pod którego jurysdykcyą zostaje Gazi, i oczekują jego decyzji.

W Smyrnie przyaresztowano derwisza z Aleppo, który starał się ludność podburzać, i odstawiono do Konstancynopola. Jak ztamtąd donoszą, usposobienie tureckiej ludności na wyspach nie dozwala, by się ślepo w głąb kraju zapuszczać. Nienawiść nietylko do Greków, lecz i do Franków, to jest chrześcian w ogóle jest większa, niż przedtem.

A z ya.

(Szczegóły zwycięstwa na Pejho. — Zagodzenie spraw angielsko-perskich.)

O zwycięstwie na rzecze Pejho w Chinach donosi dziennik *Moniteur de la Flotte* na rzecze Pejho, że zdobyto 138 dział, między tem 70 żelaznych a 68 bronzowych. Na jednym z dział bronzowych znajduje się napis: „Gubernator zwycięstw“, a na innym: „Pogromca barbarzyńców“. Francya i Anglia podzieliła się temi działami w równych częściach. Chińczycy usiłowali spalić okręta sprzymierzonych. Żołnierze uchodzą wszędzie przed wojskiem sprzymierzonych, a mimo to łatwo być może, że Cesarz w Pekinie nie wie nic jeszcze o klęskach swych wojowników.

Według najnowszych doniesień z Teheranu zostały już załatwione nieporozumienia Anglii z Persją. Wojska perskie ustąpiły całkiem z Heratu, a wielki wezyr uwiadamiając o tem notą osobną posła angielskiego, zwrócił na to uwagę, że Szach złożył wielką ofiarę dla utrzymania pokoju publicznego, zwłaszcza że Herat jest przedmurzem Persyi przeciw napadowi szcepów turkomańskich.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 9. sierpnia. Z Raguzy donoszą: Wczoraj odplynął do Konstancynopola turecki parostatek „Brandon“ z ostatnim oddziałem wojska tureckiego w liczbie do 1400 ludzi, którzy stali pod Melkowiechem. C. k. paropływ wojenny „Prinz Eugen“ przejeżdżał wczoraj przed południem około Grawozy niezatrzymując się weale. Dnia 2. b. m. odjechali turecki generał inżynjeri Hussein Basza, major Hafiz Mustafa i tłumacz sekretarz Antonio Saffolo z Trebinii, by połączyć się z komisją do zdjęcia granic Montenegro.

Paryż, 8. sierpnia w nocy. Mowa Cesarza przy odstąpieniu statuy Napoleona była treści następującej: Powiedzialem w chwili mego przybycia, że zachowała mi Opatrzność urzeczywistnić w pokoju wielkie zamiary, jakie Napoleon I. powziął wśród wojny. Ukończyły się nietylko olbrzymie roboty, jakie rozpoczął, ale i jego zasady, którym chciał orężem nadać znaczenie, zwycięzają obecnie potęgą przekonania, jak uznana już wolność morza broniąca praw neutralnych. Oddając jednak sprawiedliwość Cesarzowi, niepowinniśmy zapominać i innych rządów, mianowicie rządu Ludwika XIV., który budował porty wojenne i obronne twierdzy. Dziękuję miastu Cherbourgowi, że wzniosło posąg Napoleona. Opinia publiczna nie ma powodu niepokoić się ukończeniem tego portu i inauguracyą tego pomnika. Im potężniejszy jakiś naród, tem większego doznaje poszanowania, im większa siła spooczywa w jakimś rządzie, tem większe umiarkowanie tchnie w jego radach i postanowieniach. Nie naraza on spokoju kraju, aby tylko próżnej dogodzić dumie, lub chyliłową

